

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Departamentul de Psihopedagogie Specială
1.4 Domeniul de studii	Științe ale Educației
1.5 Ciclul de studii	Nivel Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Specializarea Psihopedagogie Specială / Profesor Psihopedagog Cod COR 263412, Logoped Cod COR 226603, Consilier școlar Cod COR 235903

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Psihopedagogia deficienților vizuali						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ.dr. Andrea Hathazi						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist.de cercetare dr.Marian Pădure						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	IV	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire semănării/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					7
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual			69		
3.8 Total ore pe semestru			125		
3.9 Numărul de credite			5		

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoștințe de bază din disciplina Psihologia dezvoltării
4.2 de competente	Abilități de evaluare psihopedagogică și de psihodiagnostic

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Materiale didactice si softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități vizuale existente la departament sau preluate de pe Internet, platforma Microsoft Teams
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Materiale didactice si softuri specifice pentru persoanele cu dizabilități vizuale existente la departament sau preluate de pe Internet, platforma Microsoft Teams

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÁT
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

Str. Sindicatelor nr. 7
Cluj-Napoca, RO-400029

Tel.: 0264-40.53.37

Fax: 0264-59.05.59

www.psiedu.ubbcluj.ro

PPS Departamentul de
Psihopedagogie Specială
al Universității "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C2. Intervenția psihopedagogică specifică (compensare – recuperare – terapie) pentru persoanele cu CES datorate deficiențelor vizuale</p> <p>C.4. Consilierea orientarea și asistarea psiho-pedagogică a diverselor categorii de persoane cu deficiente vizuale (copii / elevi, familii ale elevilor, profesori din scolile pentru deficienți vizuali sau din scoli incluzive.</p> <p>C5. Autoevaluarea și ameliorarea continuă a practicilor profesionale și a evoluției în carieră în sfera educației persoanelor cu deficiente vizuale</p>
Competențe transversale	<p>Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională fundamentate pe opțiuni valorice explicite în relație cu drepturile și demnitatea persoanelor cu deficiențe vizuale (slab văzatori și nevazatori).</p> <p>Utilizarea metodelor și tehnicilor eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vedere formării și dezvoltării profesionale continue, inclusiv pe baza tehnologiilor de acces</p> <p>Utilizarea platformelor de e-learning, a învățării de tip blended learning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională ;</p> <p>Familiarizarea cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și distribuirea de sarcini pentru nivelurile subordonate. Planificarea și implementarea activităților din cadrul echipei multi-disciplinare pe baza criteriilor relevante conferite de rolul psihopedagogului în echipa multidisciplinară.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în practica și în comunicarea profesională în cadrul muncii în echipa interdisciplinară. • Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, teorii, situații concrete de viață, procese, proiecte etc. asociate domeniului • Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată de nuanță psihopedagogică și psihologică.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza comparativă a principalelor modalități de diagnoză a persoanelor cu deficiente vizuale, a principiilor de aplicare și utilizarea adecvată a acestora în diverse situații de evaluare a copiilor, tinerilor și adulților slab-văzatori sau nevazatori • Operaționalizarea conceptelor de bază utilizate în psihodiagnoza persoanelor cu dizabilități vizuale și interpretarea rezultatelor evaluării psihopedagogice, realizată cu instrumente și probe psihologice adaptate și a metodologiei specifice . • Descrierea strategiilor de comunicare adaptate diferitelor categorii de persoane cu deficiente vizuale precum și a principalelor orientări în consilierea acestora • Identificarea principalelor nevoi ale persoanelor cu dizabilități vizuale și ale

	<p>familiilor acestora pentru explicarea principalelor modalități de intervenție psihopedagogică utilizate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și aplicarea adecvată a unor metode de consiliere psihopedagogică adaptate nevoilor persoanelor slab-vazatoare sau nevazatoare, atat la nivel individual cat și la nivelul grupului • Interpretarea realității psihosociale de scolarizare si de insertie socio-profesionala a tinerilor cu deficiente vizuale prin aplicarea cunoștințelor fundamentale domeniului psihopedagogiei speciale si a psihologiei siociale. • Identificarea celor mai adecvate metode și tehnici de colectare a datelor, de prelucrare statistica a acestora în vederea îmbunătățirii permanente a practicilor profesionale în domeniul recuperării, educării și integrării socio-profesionale a persoanelor cu deficiente vizuale. • Evaluarea critică și constructivă a instrumentelor utilizate în realizarea cercetărilor psihopedagogice proprii, precum și a rezultatelor obținute în vederea ameliorării metodologiei cercetării și a practicii profesionale din domeniul educatiei elevilor si tinerilor cu deficiente vizuale
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Etiologia deficiențelor vizuale	Expunere interactiva, Studii de caz	Prezentari video
2. Clasificarea deficiențelor vizuale	Expunere interactiva.	Prezentari video
3. Particularități ale explorării vizuale, percepției, reprezentărilor și memoriei vizuale la elevii ambliopi	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
4. Formarea imaginii corporale, a abilităților motorii și a noțiunilor spațiale vizând mobilitatea la nevăzători	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
5. Variabile psihice implicate în antrenarea mobilității, orientării spațiale și în învățarea/ consolidarea gesturilor la nevăzători	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video
6. Particularități ale percepției tactil-kinestezice. Specificul strategiilor de explorare tactil-kinestezică	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Utilizarea unor probe de evauare psihopedagogica
7. Particularități ale reprezentărilor la nevăzători	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Utilizarea unor probe de evauare psihopedagogica
8. Dezvoltarea limbajului și a comunicării	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Utilizarea unor probe de evauare psihopedagogica
9. Sisteme de scriere pentru nevăzători	Expunere interactiva. Metoda exercitiului.	Utilizarea unor probe de evauare psihopedagogica
10. Lectura Braille	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	Utilizarea unor probe de evauare psihopedagogica

11. Formarea noțiunilor la nevăzători	Expunere interactiva. Studii de caz	Utilizarea unor probe de evauare a functionalitatii notiunilor la nevazatori
12. Dezvoltarea abilităților socio-emoționale	Expunere interactiva. Studii de caz pe baza examenarilor psihodiagnostice. Metoda demonstratiei	Utilizarea unor probe de psihodiagnostic adaptate pentru slab-vazatori si pentru nervazatori
13. Dezvoltarea inteligenței la deficienții vizuali	Expunere interactiva. Studii de caz pe baza examenarilor psihodiagnostice.	Utilizarea unor probe de psihodiagnostic adaptate pentru slab-vazatori si pentru nervazatori
14. Repere psihopedagogice si psihosociale pentru integrarea școlară și socio-profesională a persoanelor cu dizabilități vizuale	Expunere interactiva. Studii de caz. Dezbateri	Prezentari video

Bibliografie

- Best, A., (1995), *Teaching children with visual impairments*, Open University Press, UK
- Chapman, E.K., Stone, M.J. (1989), *The Visually Handicapped Child in Your Classroom*, Cassel, London.
- Chapman, E.K., Tobin, M.J., Tooze, F.H., Moss, S. (1989), *Look and Think: A Handbook for Teachers' Visual Perception Training for Impaired Children(5-11)* 2nd rev.edn. London: RNIB.
- Cziker, R.E., Hathazi, A. (2015), *Dizabilitățile vizuale în Roșan, A. (coord), Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție*, Iași, Editura Polirom, pp.152-186
- Hatwell, Y., Streri, A., Gentaz, E. (2000). *Toucher pour connaître. Psychologie cognitive de la perception tactile manuelle*, PUF, Paris
- Lewi-Dumont, N. (1997), *L'apprentissage de la lecture chez les enfants aveugles: difficultés et évolution des compétences*, Presses universitaires du Septentrion, Villeneuve d'Ascq.
- Lewi-Dumont, N. (2000), *Remarques sur le sens des mots chez les enfants aveugles*, "Handicaps et langages", Editions du CNEFEI, nr. 9, Suresnes.
- Mason, H., McCall, S.(edit.) (1997), *Visual Impairment. Access to Education for Children and Young People*, David Fulton Publishers, London.
- Portalier, S. (1986), *Les particularités de développement chez le jeune enfant déficient visuel*, "Comme les autres", 89/90, p. 8-10.
- Portalier, S. (1995), *Instrumentation visuelle: plasticité et vicariances*. Actes du Congrès Annuel de l'ALFPHV, Versailles.
- Portalier, S. (1999), *Analyse différentielle des processus vicariants. Applications à l'étude des stratégies de lecture Braille chez les aveugles*, în: M. Huteau, J. Lautrey (sous la direction), *Approches différentielles en Psychologie*, Presses Universitaire de Rennes.
- Portalier, S. (2001), *Les spécificités du développement du jeune déficient visuel. Application à l'étude des concepts d'espace et de temps*, în: "Le place de l'espace et du temps dans développement psycho-cognitif du jeune déficient visuel, FISAF et CNEFEI, Suresnes, p. 11-24.
- Preda, V. coord. (1999), *Intervenția precoce în educarea copiilor deficienți vizuali*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca
- Preda, V., (1993). *Psihologia deficienților vizuali*, vol. 1, Cluj Napoca
- Preda, V., Cziker, R. (2004). *Explorarea tactil-kinestezica in perceperea obiectelor, a imaginilor tactile si in*

lectura braille. Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana

Preda, V., Șendrea, L., Cziker, R., (2002). *Psihopedagogia intervenției timpurii la copiii cu deficiențe vizuale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca

Preda, V.,(1988). *Explorarea vizuală. Cercetări fundamentale și aplicative*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București

Ravenscroft, J. (Ed.). (2019). *The Routledge Handbook of Visual Impairment: Social and Cultural Research*. Routledge.

Rozorea, A., Mușu, I. (1997), *Deficiența de vedere, în: Psihopedagogie specială – Deficiențe senzoriale*, Ed. Pro-Humanitate, București.

Ștefan, M. (1981), *Educarea copiilor cu vedere slabă. Ambliopi*, E.D.P., București.

Tobin, J.M. (1973), *Conservation of Substance in the Blind and Partially Sighted*, Sehgeschadigte-Internationales Wissenschaftliches Archiv, 2.

Tobin, M.J. (1994), *Assessing Visually Handicapped People*, David Fulton Publishers, London.

Tobin, M.J., Tooze, F.H.G., Chapman, E.K. and Moss, S. (1979), *Look and Think: A Handbook on Visual Perceptual Training for Severely Visually Handicapped Children*, RNIB, London.

Tooze, D. (1981), *Independence Training for Children and Young People*, Croom Helm, London.

Welsh, I.R., Blasch, B. (1980), *Foundations of Orientation and Mobility*, A.F.B., New York.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Clasificarea deficiențelor vizuale și principalele afecțiuni ale analizatorului vizual. Implicațiile educaționale ale afecțiunilor vizuale.	Dezbateri. Studii de caz.	Prezentari video
2. Intervenție timpurie în dizabilitatea vizuală	Studii de caz. Dezbateri.	Prezentari video
3. Evaluarea vederii funcționale. Aplicații.	Aplicații practice Studii de caz	Prezentari video Fișe de observație
4. Instrumente de evaluare. Aplicații	Studii de caz. Dezbateri.	Prezentari video
5. Particularități ale memoriei vizuale operaționale la elevii ambliopi	Studii de caz. Dezbateri.	Prezentari video
6. Dezvoltarea socio- emoțională în contextul deficienței de vedere	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	Utilizarea unor probe de evaluare psihopedagogică
7. Variabile psihice implicate în antrenarea mobilității, orientării spațiale și în învățarea/ consolidarea gesturilor la nevăzători	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	Prezentari video
8. Particularități ale percepției tactil-kinestezice la persoanele nevăzătoare	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	Utilizarea unor probe de evaluare psihopedagogică
9. Specificul și funcționalitatea reprezentărilor la nevăzători	Studii de caz. Dezbateri. Metoda demonstrației	Prezentari video Utilizarea unor probe de evaluare psihopedagogică
10. Formarea imaginilor mintale și rolul lor în strategiile exploratorii tactil-kinestezice	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului.	Utilizarea unor probe de evaluare psihopedagogică
11. Formarea deprinderilor de orientare și mobilitate la copiii nevăzători	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului. Metoda demonstrației	Utilizarea unor materiale didactice adaptate pentru slab-văzători și pentru

		nevăzători
12. Formarea pre-achizițiilor Braille. Utilizarea resurselor tactile	Studii de caz. Dezbateri. Metoda exercitiului. Metoda demonstratiei	Utilizarea unor probe de psihodiagnostic adaptate pentru deficienți vizuali
13. Strategiile lecturii braille	Studii de caz. Dezbateri. Metoda demonstratiei și metoda exercitiului.	Utilizarea unor materiale didactice adaptate pentru slab-vazatori și pentru nevazatori
14. Programe de tranziție pentru tineri cu dizabilități vizuale.. Formarea profesională.	Studii de caz. Dezbateri.	Legislație Analiza programe de pregătire profesională

Bibliografie

- Best, A., (1995), *Teaching children with visual impairments*, Open University Press, UK
- Chapman, E.K., Stone, M.J. (1989), *The Visually Handicapped Child in Your Classroom*, Cassel, London.
- Cziker, R.E., Hathazi, A. (2015), Dizabilitățile vizuale în Roșan, A. (coord), Psihopedagogie specială. Modele de evaluare și intervenție, Iași, Editura Polirom, pp.152-186
- Hatwell, Y., Streri, A., Gentaz, E. (2000). *Toucher pour connaître. Psychologie cognitive de la perception tactile manuelle*, PUF, Paris
- Mason, H., McCall, S.(edit.) (1997), *Visual Impairment. Access to Education for Children and Young People*, David Fulton Publishers, London.
- Preda, V. (1993), *Psihologia deficienților vizuali*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca.
- Preda, V. coord. (1999), *Intervenția precoce în educarea copiilor deficienți vizuali*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca
- Preda, V., (1993). *Psihologia deficienților vizuali*, vol. 1, Cluj Napoca
- Preda, V., Cziker, R. (2004). *Explorarea tactil-kinestezică în perceperea obiectelor, a imaginilor tactile și în lectura braille*. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană. Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană.
- Preda, V. (2009). *Universul sistemului braille în contextul actual al educației speciale*.
- Preda, V., Șendrea, L., Cziker, R., (2002). *Psihopedagogia intervenției timpurii la copiii cu deficiențe vizuale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca
- Preda, V.,(1988). *Explorarea vizuală. Cercetări fundamentale și aplicative*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București
- Rozorea, A., Mușu, I. (1997), *Deficiența de vedere*, în: *Psihopedagogie specială – Deficiențe senzoriale*, Ed. Pro-Humanitate, București.
- Ștefan, M. (1981), *Educarea copiilor cu vedere slabă. Ambliopi*, E.D.P., București.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Colegiul Psihologilor din România, a Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică (www.copsi.ro) și a **Procedurilor de atestare în conformitate cu Normele metodologice de aplicare a Legii 213/2004**
- Registrul Național al Calificărilor din învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare activă	Observație	10%
	Examen scris	Examen	50%
10.5 Seminar/laborator	Prezența 75%		10%
	Portofoliu	Analiza produselor activității	20%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elaborarea independentă a unor planuri de intervenție personalizate ➤ Elaborarea unui studiu de caz complet privind o activitate complexă evaluare, de predare-invatare, de consiliere psihopedagogică individuala si/sau a familiei. ➤ Elaborarea unei microcercetări în vederea îmbunătățirii practicilor profesionale în domeniul recuperării, educării și integrării socio-profesionale a persoanelor cu deficiență de vedere 			

Data completării
14.09.2020

Semnătura titularului de curs
Conf.univ.dr. Andrea Hathazi

Semnătura titularului de seminar
Asist.de cercetare dr. Marian Pădure

Data avizării în departament
23.09.2020

Semnătura directorului de departament
Prof. univ. dr. Adrian Marian ROȘAN